GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 158. *Duminecă, 19 (31) Iulie.* **1887.**

Din causa ... serbătorĭ de Lunĭ ḍiarulŭ nu va apăré până Marțĭ sera.

Brașovŭ, 17 Iulie 1887.

Veștĭ rele se anunță din centrulŭ Kulturegyletului ardeleanŭ. Stau rĕu afacerile bănescĭ. Bate unŭ vêntŭ secŭ și o secetă cumplită se pare că bântue cassa acelei reuniunĭ jidano-maghiare pentru fabricarea „patrioțilorŭ."

Așa ne dă a înțelege fóia cossuthiștă din Clușiu. Ingrijată că a înțărcatŭ bălaia, că banchetele de până acum au consumatŭ mai totŭ ce s'a adunatŭ cu voiă, fără voiă, cu cerșetoria pe la ușile cârciumelorŭ și bisericelorŭ, că în fine li se înțarcă și patrioțilorŭ kulturegyletiștĭ jidano-maghiarĭ traiulŭ Nenéchii, s'a gânditŭ șiréta din Clușiu la unŭ mijlocŭ de totŭ „patrioticŭ," ca sĕ mai lungéscă agonia Kulturegyletului.

Anume găsesce de superfluu Kulturegyletulŭ din Ungaria și propune ca sĕ se desființeze, ér capitalulŭ lui sĕ se adauge la capitalulŭ — care mai că s'a păpatŭ — alŭ Kulturegyletului din Clușiu.

Dér asta n'ar fi nimicŭ căcĭ, de! ómenĭ suntŭ și Kulturegyletiștii. și lorŭ le dă pântecele brâncĭ. Suntŭ însĕ nostime de totŭ motivele ce le aduce fóia miclĕușană în favórea propunerei sale.

„In Ardealŭ — ḍice ea — Maghiarii, orĭ unde suntŭ cevașĭ isolațĭ, se valahiséză, pe când în Ungaria acésta nu se 'ntêmplă, pentru că acolo suntŭ Slavĭ, ér aicĭ suntŭ Valahĭ, și diferința între aceste douĕ popóre este radicală. Rassa slavă se assimiléză multŭ mai ușorŭ decâtŭ cea valahă și nicĭ pe departe nu este în stare sĕ opună atâta resistență ca cea valahă. Rassa slavă primesce „cultura maghiară", fiindŭ că are inteligență și spiritŭ, pe când cea valahă nu o primesce pentru că nu o pricepe, ér classa ei mai inteligentă nu o primesce pentru că nu vrea. Valahii fantaséză și viséză despre unŭ mare imperiu valahŭ până la Tissa, ei facŭ agitații și în fața acestorŭ împrejurărĭ Kulturegyletulŭ ardeleanŭ e de mare trebuință. Slavii din Ungaria nu au agitatorĭ, căcĭ aceștia suntŭ împărțițĭ printre Maghiarĭ și în parte au disparutŭ, ér carĭ mai suntŭ, nu potŭ face nimicŭ, poporulŭ nu ascultă de ei. In Ardealŭ însĕ lucrulŭ stă altmintrelea, căcĭ poporulŭ ascultă de nădrăgarĭ. Aci este periculululŭ și nu în Ungaria..."

E vechiulŭ cântecŭ alŭ „patrioțilorŭ" jidano-maghiarĭ. Noi Românii, cei apăsațĭ, împilațĭ, persecutațĭ, insultațĭ și schingiuițĭ, valahisămŭ pe Maghiarĭ! Totŭ hoțulŭ de păgubașŭ e vinovatŭ, ér apăsătorii, împilatorii, persecutorii, insultătorii și schingiuitorii jidano-maghiarĭ suntŭ ceĭ ce suferŭ!

Și pentru ce? Fiindŭ că nu vremŭ sĕ ne asimilămŭ séu, kulturegyletesce vorbindŭ, nu vremŭ sĕ primimŭ cultura maghiară. Atâta ne-ar mai și trebui, după alte nenorocirĭ, sĕ ne mai cultivămŭ și în falsificarea adevĕratei sciințe, în intoleranță, în persecuțiune, în insulte, în disprețulŭ pentru limba și naționalitatea altui némŭ diferitŭ de alŭ nostru! Frumósă cultură! Adevĕratŭ cultură jidano-maghiară!

E dreptŭ că o asemenea cultură nu o pricepemŭ, n'avemŭ puterea spirituală d'a o pricepe, dér nicĭ nu vremŭ sĕ o pricepemŭ. Noi pricepemŭ și vremŭ sĕ pricepemŭ numai cultura europénă, care într'adevĕrŭ ne dă putința și mijlócele d'a ne desvolta limba și naționalitatea nóstră românéscă, tocmai principalele condițiunĭ ale esistenței nóstre ca poporŭ românŭ, în care cultura maghiară lovesce necontenitŭ ca sĕ le distrugă.

Că Slavii primescŭ cultura maghiară, nu o credŭ nicĭ „patrioții", ba e celŭ mai mare neadevĕrŭ; dovadă cele ce se petrecŭ prin părțile Ungariei locuite de Slavĭ, resistența și protestările acestora în contra tendințelorŭ de maghiarisare, și străduințele Slavilorŭ d'a-șĭ manifesta cu mai multă putere viéța lorŭ națională slavă.

Și apoi nu înțelegemŭ cum póte fi atâtŭ de naivă fóiă kossuthistă ca sĕ crédă, că cu miile Kulturegyletului din Ungaria adause la capitalulŭ — aprópe sleitŭ — alŭ Kulturegyi letului ardeleanŭ, s'ar puté înfrânge resistența nóstră, care e de forță multŭ superioră celei slave, fiindŭ că poporulŭ și nădrăgarii suntŭ una și nedespărțițĭ, încâtŭ a adusŭ la desperare pe „patrioțĭ?"

De aceea trebue că e altŭ ceva la mijlocŭ: a sleitŭ fondulŭ ardeleanŭ alŭ banchetelorŭ „patriotice" jidano-maghiare kulturegyletiste. Banĭ nu mai incurgŭ, nicĭ de voiă, nicĭ fără voiă, nicĭ prin cerșitoriă în biséricĭ, în cârciume și în bucătării.

Ce privesce visulŭ Valahilorŭ despre unŭ mare imperiu valahŭ până în Tissa, nu credemŭ că i-a destăinuitŭ cineva fóiei kossuthiste unŭ asemenea planŭ, prin urmare de asemenea spaime „patriotice" nicĭ nu ne ocupămŭ. Ne mirămŭ însĕ că, pentru ca sĕ mai atragă câteva argumente sunătóre de „valahisare" în cassa kultur egyletului ardeleanŭ, îi convine sĕ tracteze asemenea cestiunĭ delicate.

Era multŭ mai kulturegyletistŭ lucru déca se spunea curatŭ și limpede:

„Patrioțĭ" cei ce dau pentru fondulŭ banchetelorŭ, căcĭ ale kulturegyletiștilorŭ pântece se vorŭ adăpa!

SCIRILE ḐILEI.

După cum amŭ comunicatŭ, *societatea istorică unguréscă ambulantă* șĭ-a ținutŭ adunarea sa în *Deva* unde președintele Szecheny a ținutŭ unŭ discursŭ despre „Insemnătatea istoriei ardelene și a scrierei istoriei". Intréga vorbire e unŭ mixtum-compositum de frase lungĭ și late fără nicĭ o importanță; nimicŭ nou nu spune, ci lucrurĭ vechĭ și cunoscute, bătute însĕ pe calapodulŭ unguresc, destulŭ de cunoscutŭ Românilorŭ. După elŭ cetì Desider Csanky despre comitatulŭ Huniădóra și despre neamulŭ Huniaḍilorŭ. Ludovicŭ Szadeczky cetì unŭ studiu despre activitatea și politica voivodului valahŭ Mihaiu vitézulŭ în Ardealŭ. S'a mai cetitŭ unŭ tractatŭ despre unele pescerĭ din comitatulŭ Huniădórei, altŭ tractatŭ despre fortificațiunile Dacilorŭ. In fine Mailand Oszkar cetì unŭ studiu despre „Arta poetică poporală la Valahĭ", ér G. Szinte a presentatŭ adunărei douĕ candelabre din secululŭ alŭ 16-lea, aflate în biserica gr. or. din Huedinŭ. — Foile ungurescĭ n'au reprodusŭ decâtŭ neinteresantulŭ discursŭ alŭ președintelui, despre celelalte teme tacŭ. Ce sĕ fiă causa, décă nu frica de falsificare a istoriei, principala caracteristică a scrierei istoriei la Ungurĭ? Dér asta nu ne interesézǎ, pentru-că tótă lumea scie cum scriu Ungurii istoria, suntŭ deochiațĭ rĕu. Amŭ întreba însĕ pe preotulŭ din Huedinŭ, cum de a înstreinatŭ candelabrele din biserică, cine i-a datŭ permisiune, când acestea trebuiau sĕ rĕmână în biserică ca proprietate a ei, ér „patrioții" istoricĭ, décă tocmai doreau sĕ le védă, sĕ se fi dusŭ acolo la fața locului? Ar fi de doritŭ ca autoritatea nóstră bisericéscă sĕ cerceteze casulŭ, ca nu cumva aceste obiecte sĕ fiă pentru totdéuna înstreinate.

—x—

Episcopulŭ românŭ din Gherla — scrie „Ellenzék" — a plecatŭ la *Oradea mare*, ca sĕ cerceteze pe Ilustritatea Sa d-lŭ *Episcopŭ Pavelŭ*, care este *bolnavŭ*.

—x—

Ni se scrie din Câmpiă, cu data 20 Iulie n. c.: „Deși cam târḍiu, nu potŭ sĕ nu împărtășescŭ cetitorilorŭ acestui prețuitŭ ḍiarŭ o veste îmbucurătóre din părțile nóstre. E vorba de distincțiunea unui Românŭ: Societatea de întreprindere pentru construirea călei ferate Murĕșŭ-Ludoșŭ-Bistrița — care e nemaghiară (francesă-italiană) — îșĭ alese de medicŭ pentru linia nouĕi căi ferate ce trece prin Câmpiă pe d-lŭ dr. *I. Uilăcanu*, pe care, între medicii aspiranțĭ de deosebite naționalitățĭ, l'a aflat de celŭ mai agerŭ și mai capabilŭ. Nu-i vorbă, noi sciamŭ apreția talentulŭ și destoinicia probată a tînĕrului medicŭ românŭ și de aceea nu ne-a surprinsŭ acéstă distincțiune; este însĕ bătĕtóre la ochĭ împrejurarea, că deși avemŭ în părțile acestea medicĭ de deosebite naționalitățĭ și deși atâtŭ Românii, câtŭ și Ungurii, Jidanii Armenii etc., când se află pe patulŭ suferințelorŭ reclamă bucurosŭ intervenirea d-lui dr. Uilăcanu, când e vorba însĕ de a se recunósce superioritatea — altcum netăgăduită — a meritelorŭ și artei medicale între colegii sĕi, străinii dau din umerĭ și se codescŭ. Nu scimŭ cum le va fi căḍutŭ străinilorŭ preferința ce i-o dete d-lui dr. Uilăcanŭ susŭ ḍisa societate, dér cum că d-sa merită acéstă preferință, de sigurŭ nicĭ noi, nicĭ ei nu se îndoescŭ. Ilŭ felicitămŭ pe d-lŭ dr. Uilăcanu și-i dorimŭ multe asemenea succese!" — *Cmp.*

—x—

Eugen *Schmitt*, a cărui *lucrare filosofică* a fostŭ premiată și laureată de societatea învĕțațilorŭ din Berlinŭ, e diurnistŭ la tribunalulŭ din Zomborŭ, unde trebuie sĕ copieze acte 8 óre pe ḍi spre a puté sĕ trăiască. Schmitt e tînĕrŭ încă, e autodidactŭ, deórece lipsitŭ fiindŭ de mijlóce n'a pututŭ face studii universitare. Ce folosŭ că nu e Maghiarŭ! îșĭ vorŭ fi ḍicêndŭ cu mâhnire „patrioții".

—x—

Din incidentulŭ *unirei oficielorŭ postale cu oficiele telegrafice*, ministrulŭ de comunicațiune Baross a pusŭ în *pensiă* nu mai puținŭ ca 112 funcționarĭ.

—x—

După cum spunŭ ḍiarele din Bucurescĭ, *grânele române* ajungŭ, în urma nouei joncțiunĭ de comunicațiune, mai curêndŭ pe piețele europene decâtŭ grânele ungare.

—x—

Ḑiarulŭ oficialŭ din Bosnia anunță, că Maiestatea Sa monarchulŭ a sancționatŭ statutulŭ relativŭ la *fundarea unei școlĭ pentru tribunalulŭ șeriatului la Serajevo.* Tribunalulŭ șeriatului este unŭ tribunalŭ religiosŭ mahomedanŭ, care are a se pronunța asupra tuturorŭ afacerilorŭ Musulmanilorŭ relative la dreptulŭ de succesiune, la căsĕtorii și la bunurile vakufurĭ. Noua școlă de dreptŭ este de sigurŭ destinată a da pe viitorŭ acestui tribunal personalulŭ trebuinciosŭ. — Amŭ spus'o de multe orĭ, că noi, cei de sub stăpânirea unguréscă, după timpŭ de 20 de anĭ, avemŭ sĕ fimŭ întrecuțĭ de Bosniacĭ și Erțegovinenĭ, după timpŭ de abia 8 anĭ.

—x—

Ministrulŭ de finanțe ungurescŭ a adresatŭ o *ordinațiune inspectorilorŭ de dare* și comitetelorŭ administrative, în care le amintesce ca sĕ procédă cu strictețа la încasarea dărilorŭ, așa ca în a doua jumĕtate a lunei Augustŭ *sĕ pótă începe cu licitarea* pentru ceĭ carĭ nu șĭ au plătitŭ darea. O amênare se póte permite numai în acele ținuturĭ, unde productele pămêntului se prefacŭ mai târḍiu în banĭ. — Acum ține-te, bietŭ poporŭ!

—x—

Pictorulŭ *Munkácsy,* care petrecea în Parisŭ, după cum anunță „Voss. Ztg.", *a luatŭ lumea în capŭ.* Vestitulŭ pictorŭ, cu tóte venitele sale însemnate, a făcutŭ datorii enorme, încâtŭ n'a mai pututŭ pune stavilă năvălirei creditorilorŭ. Pictorulŭ, care ducea la Parisŭ viéța unui principe, se ḍice, că a apucatŭ spre America.

—x—

Intre hotarulŭ moșiei Simila și Perienĭ, departe 1/4 óră de orașulŭ *Bêrladŭ* în *România,* s'au descoperitŭ de curêndŭ mai multe isvóre de *ape minerale,* pe carĭ le visitéză ḍilnicŭ o mulțime de suferindĭ ce se credŭ vindecațĭ după câteva visite. Aceste isvóre suntŭ în numĕrŭ de optŭ, și din ele isvorĕșce apa abondentă. Unii din visitatorĭ susținŭ că nămolulŭ ce isvorĕsce odată cu apa este, ḍice „Tutova", așa de unsurosŭ încâtŭ suferinḍii ungêndu-se simtŭ folóse imediate.

—x—

La 21 Iulie n. întorcêndu-se Sĕcuiulŭ Petru *Veress* din România acasă, la oficiulŭ vamalŭ *Uzu* ajunse *în cértă cu tovarășii sĕi* pentru împărțirea câștigului, cu care ocasiune fù rănitŭ așa de rĕu cu cósa, încâtŭ îșĭ dete sufletulŭ.

—x—

Vechii comercianţi din Pesta, proprietarii celei mai vechĭ afacerĭ de acolo, *Molnar şi Bayer, au dispărutŭ* lăsândŭ însemnate datorii. Pagube suferŭ mai multe casse din Viena şi Pesta. S'a procedatŭ la prinderea şi arestarea fugarilorŭ.

—x—

La corespondenţa de lângă Eriulŭ Sĕlagiului, publicată în Nr. 134 alŭ »Gazetei«, d. *Teodorŭ Medanŭ*, cantorŭ-învĕţătorŭ în *Hotoanŭ* ne trimite o întêmpinare în care recunósce că a făcutŭ unŭ pasŭ greşitŭ de a participatŭ la alegerĭ, dér l'a făcutŭ din zăpăcélă în următórele împrejurărĭ: ‚Zelosulŭ preotŭ, d. V. Patcaşiu din Hotoanŭ, în urma a două conferinţe, pe alegĕtorii din comună, în mână cu ‚Gazeta Transilvaniei‹, oglinda fidelă a stărei nóstre de adĭ, i-a succesŭ a-i lumina si aşa eramŭ sigurĭ că nicĭ unulŭ dintre ai noştri nu se va duce la Tuşnadŭ, ba şi coriferii celorŭ două partide 'şĭ-au datŭ cuvêntulŭ că nu vorŭ amăgi pe Românii hotoanĭ, ceea ce din partea stângacilorŭ s'a şi întêmplatŭ. Dér ispita prin totŭ felulŭ de coruperĭ şi amăgelĭ din partea ómenilorŭ lui Pecsi n'a lipsitŭ. Cu stégurĭ în mânĭ, cu banĭ la buzunarŭ au sedusŭ vre-o 10—12 hotoanĭ, între ei şi nealegĕtorĭ, i-au pusŭ într'o căruţă din Eriu, căcĭ în Hotoanŭ nu li-a datŭ nimenea, şi aşa i-au dusŭ la Taşnadŭ. Tóte astea însĕ după ce celorŭ 10—12 hotoanĭ li s'a suitŭ rachiulŭ unguréscŭ în capŭ, în lipsa d-lui preotŭ care a fostŭ la câmpŭ şi a mea care am fostŭ la têrgŭ în Carei. In ḑiua alegerei, conformŭ hotărîrei adunărei electorale cercuale, d-lŭ preotŭ ca membru în comitetulŭ localŭ electoralŭ s'a dusŭ la loculŭ de alegere ca sĕ observe, şi m'a luatŭ şi pe mine pentru casulŭ când ar fi avutŭ lipsă de mine. Séra când alegerea era în furia ei, fiindŭ spre sfêrşite, aflându-mĕ pe uliţă corteşii m'au încungiuratŭ de tóte părţile şi n'a mai fostŭ chipŭ sĕ scapŭ. Indignatŭ pe Pecsi-ştĭ, carĭ ni-au sedusŭ ómenii, forţatŭ am votatŭ, dér contra lorŭ şi pentru Sadovszki. Acesta a fostŭ pĕcatulŭ ce l'amŭ comisŭ din zăpăcélă, ér nu pe banĭ séu pentru vre-unŭ favorŭ, şi nicĭ pentru că nu sunt bunŭ Românŭ. Din contră mĕ mândrescŭ a declara şi între Ungurĭ chiarŭ că sunt Românŭ, ceea ce totdéuna am doveditŭ cu fapta atâtŭ între conaţionalii mei, câtŭ şi înaintea inspectorului şcolarŭ din Zelau şi a pretorului cercualŭ din Taşnadŭ. Judece acum on. cetitorĭ în ce mĕsură sunt vinovatŭ‘. — Bine ar fi fostŭ ca sĕ nu se întêmple o asemenea nenorocită greşélă!

Din Ciceulŭ lui P. Rareşŭ, 21 Iulie 1887.

Domnule Redactorŭ! In luna lui Iunie a. c. s'au ţinutŭ esamenele de véră cu copii scólelorŭ confesionale române din tractulŭ Betlénului în ordinea următóre:

1. In *Sinterégŭ*, unde din tóte obiectele prescrise a succesŭ esamenulŭ în modŭ escelentŭ. — Vis-à-vis de scóla română confes. se află scólă de statŭ.

2. In *Tĕure*, unde s'a esaminatŭ din religiune, cetitŭ, gramatică, calculare: cele dintêiu patru operaţiunĭ, geografiă, istoria Ungariei, fisică, istoria naturală şi limba unguréscă. Resultatulŭ bunŭ. Scrisorile de probă au fostŭ frumóse.

3. *Nimigea română.* S'a începutŭ esamenulŭ cu rugăciunile, începêndŭ dela cum se face crucea şi din cathechismulŭ celŭ micŭ până inclusive „despre îngerĭ‘. Asemenea s'a esaminatŭ din testamentulŭ vechiu. A urmatŭ apoi învĕţămêntulŭ intuitivŭ, cetitulŭ din abecedarŭ şi legendarulŭ de Petri, calculaţiunea pe tablă: cele dintêiu patru operaţiunĭ, geografiă, istoria naturală şi declamaţiunĭ. Resultatulŭ bunŭ.

4. *Virégŭ.* S'a esaminatŭ din religiune, cetitŭ şi socotélă, alta nimicŭ, deşi învĕţătorulŭ de aci, Chita, ar puté face mai multŭ, décă ar fi mai zelosŭ.

5. *Mogoşmortŭ* (filiă la Virégŭ). Aci esamenulŭ a succesŭ mai bine. Esaminare din Religiune încă şi din cathechismulŭ de mijlocŭ cu cei mai mărişorĭ, cetitulŭ a decursŭ fluentŭ, computulŭ: tóte operaţiunile binişorŭ, cetitulŭ din limba maghiară din abecedarulŭ de Gönczy şi eserciţii asemenea bine, istoria patriei îndestulitorŭ. Scrisorile de probă curate şi corecte. Resultatulŭ bunŭ.

6. *Cociu.* S'a esaminatŭ din tóte obiectele de învĕţămêntŭ cu resultatŭ bunŭ, deşi directorele scólei vecĭ-pururea nu visitéză scóla, ba de multe orĭ nicĭ la esamene nu vine.

7. *Odorheiu.* S'a esaminatŭ din religiune, cetitŭ şi calculare cu resultatŭ bunŭ.

8. *Figa,* esaminare din religiune, cetitŭ, scrisŭ, calculare, cantŭ şi limba maghiară. Resultatŭ bunŭ.

9 şi 10. *Agrişurile.* Esaminare din Religiune, cetitŭ calculare şi limba maghiară. Resultatŭ bunişorŭ.

11. *Betleanŭ.* S'a publicatŭ în colónele acestei preţuite foi la timpulŭ sĕu. Aci sĕ află şi scóle de stat.

12. *Nuşfalĕu,* ca filiă la parochia matre Beudiu până în 3 Iulie n. când s'a dispusŭ aci preotŭ. In acéstă comună se află scólă maghiară comunală. Esaminare din Religiune, istoria patriei, cetitulŭ cu gramatica fórte mechanicŭ, limba maghiară, geografia şi calculare, fórte puţinŭ. Copii rĕspundeau şeḑêndŭ, riḑêndŭ, cu ochii în pămêntŭ şi câte doi deodată. Lipsă totală de disciplină.

13. *Beudiu,* a treia parochiă în totŭ tractulŭ după bunătate şi mărime dér presenţĭ au fostŭ numai 4 copii şi o copilă. Esaminare din Religiune, cetitŭ, calculare şi limba maghiară. Resultatŭ slăbuţŭ.

14. *Rusulŭ de susŭ.* Esaminare: Religiune, cetitŭ, l. mag. geografiă, istoria Ungariei.

15. *Mălinŭ.* Scóla frumosŭ decorată cu buchete de florĭ. Presidiulŭ a fostŭ salutatŭ la începutŭ cu cântarea: „Mulţĭ anĭ“, cântatŭ în corŭ cu discipulii. Învĕţătorulŭ a începutŭ esamenulŭ cu cântarea religiósă „Impĕrate cerescŭ‹, după care a urmatŭ esaminarea din tóte obiectele de învĕţămêntŭ prescrise cu unŭ resultatŭ ce ne umple de speranţe frumóse pentru viitorŭ.

16. *Rusulŭ de josŭ,* esaminare din Religiune, cetitŭ, istoria Ungariei, cetitulŭ maghiarŭ pré bine, învĕţămêntulŭ intuitivŭ, constituţiunea patriei şi geografia, socotélă. Resultatŭ îndestulitorŭ.

17. *Prislopŭ.* Esaminare: Religiune, limba română, declamărĭ, limba maghiară, cetitŭ şi vocabulă; computŭ: tractarea numerilorŭ până la 10, înmulţirea şi adaugerea acestorŭ numerĭ, geografia. Resultatŭ îndestulitorŭ.

18. *Minthiulŭ românŭ.* După tóte legile şi formalităţile a avutŭ unulŭ din cele mai bune esamene.

Décă recapitulămŭ*) putemŭ ḑice, că în raportŭ cu greutăţile de totŭ coloritulŭ, ce avemŭ de a suporta, resultatulŭ obţinutŭ cu copii din scólele nóstre confesionale la esamenele de véră din a. c. a fostŭ în genere bunŭ, pe unele locurĭ fórte bunŭ. Sĕ nu uitămŭ însĕ că în unele puncte suntemŭ slabĭ, în altele ameninţaţĭ, ér în altele şi slabĭ şi ameninţaţĭ. După cum arată acestŭ raportŭ şi scimŭ şi din esperinţă, slabĭ suntemŭ în Beudiu şi Şirégŭ căcĭ lasă multŭ de doritŭ învĕţătorii; ameninţaţĭ în Betlénŭ şi Sinterégŭ, căcĭ aci avemŭ scóle de statŭ, nu suntemŭ însĕ slabĭ, căcĭ şi scóle şi învĕţătorĭ avem cum sĕ cade; slabĭ şi ameninţaţĭ suntem în Nuşfalĕu, reşedinţa comitelui supremŭ Bánffy, unde se află şi o scólă comunală maghiară. Românii, din contră, n'au nimicŭ. Până mai ierĭ nicĭ preotŭ n'au avutŭ din causa sĕrăciei ér cu numele de învĕţătorŭ a servitŭ şi servesce unŭ cantorŭ bĕtrânŭ septuagenarŭ necualificatŭ, fără nicĭ unŭ documentŭ de dăscăliă, apoi e slabŭ şi nepuntinciosŭ. Aşa déră impregiurările, locale pretindŭ aci unŭ învĕţătorŭ cualificatŭ care sĕ mérgă fără pipă la scólă ér copiilorŭ sĕ le spună sĕ-şĭ lase catarigele acasă, altmintrelea ḑilele scólei confesionale rom. din Nuşfalĕu suntŭ numĕrâte. Recomandămŭ tóte acestea înaltei consideraţiunĭ a Venerabilei autorităţĭ scolare de Gherla.

Adevĕrulŭ.

*) Amŭ ajunsŭ aşa de departe, că limba română ca studiu nu mai figuréză pe la esamene, ci cea maghiară — afară de rare escepţiunĭ. Óre autorităţile nóstre scolare confesionale sĕ fiă atâtŭ de vitrege? — Red.

Teuşŭ, 20 Iulie 1887.

In Nr. 139 alŭ acestui preţuitŭ ḑiarŭ între alţĭ articulĭ interesanţĭ am datŭ cu ochii de o corespondinţă din Teuşŭ subscrisă de d. învĕţătorŭ St. Crişianŭ, în care amintesce timpulŭ când s'au ţinutŭ esamenele în scólele gr. cat. de băeţĭ şi fetiţe în anulŭ curentŭ şi numele acelora, carĭ au contribuitŭ banĭ pentru a se premia elevii şi elevele mai diligente.

M'am bucuratŭ de acésta, dér m'am miratŭ, cum de nu se amintesce şi despre succesulŭ făcutŭ la scóla de fetiţe, care după părerea mea nu ar fi lucru salutarŭ a-lŭ trece cu vederea, după ce am vĕḑutŭ că toţĭ participanţii şĭ-au esprimatŭ cele mai călduróse mulţămirĭ, ba chiarŭ şi streinii au recunoscutŭ că nu în deşertŭ neamŭ ostenitŭ cu înfiinţarea acestei scóle. Acésta şi noi o vedemŭ şi mulţămimŭ puternicului Dumneḑeu, că ni-a statŭ întru ajutorŭ de ne am putută ajunge scopulŭ doboritŭ.

Cumcă şi străinii au fostŭ pe deplinŭ mişcaţĭ de succesulŭ esamenului de fetiţe ne dovedesce o corespondenţă din o fóiă maghiară, anume „Közérdek“ în nr. 29. Eu deşi nu mĕ ocupŭ cu cetirea foilorŭ streine, totuşĭ din întêmplare astădată mi s'a datŭ ocasiune de a privi mai de aprópe acestŭ numĕrŭ în care între altele corespondentulŭ ḑice: „In luna trecută s'a ţinutŭ esamenulŭ de fetiţe la scóla gr. cat. din locŭ, sub conducerea d-rei învĕţătóre Maria Turtureanu, înaintea unui frumosŭ numĕrŭ de ascultătorĭ. De órece eu însĕ nu pricepŭ limba română, nu-mĭ potŭ da mai pe largŭ părerea despre cele auḑite; totŭ ce potŭ şi eu ḑice este, că din rĕspunsulŭ fluentŭ alŭ elevelorŭ, şi din părerea altora de faţă, esamenulŭ a avutŭ unŭ succesŭ deplinŭ îmbucurătorŭ. Ne-au pusŭ în uimire lucrurile frumóse de mână, ce, tocmite şi aşeḑate frumosŭ spre privirea celorŭ de faţă, au adeveritŭ pe deplinŭ bunulŭ şi esteticulŭ gustŭ a învĕţătoresei‹.

Laudă merită în adevĕrŭ d-şóra Turtureanu, care aşa pe deplinŭ ne-a putută îndestuli pe toţĭ participanţii şi încă cu atâtŭ mai vêrtosŭ e démnă de laudă, de órece scóla de fetiţe numai în anulŭ acesta s'a înfiinţatŭ.

Décă şi străinii ne laudă apoi, noi pe carĭ ar trebui sĕ ne intereseze mai de aprópe, cum amŭ puté sĕ trecemŭ cu vederea sĕ nu ne esprimămŭ bucuria şi laudă faţă cu frumosulŭ progresŭ documentatŭ de d-şóra învĕţătóre.

Eu, după modesta mea părere, încă susţinŭ fără mustrare de consciinţă, că a reuşitŭ peste asceptare. Rĕspunsurĭ corecte am auḑitŭ dela fetiţele nóstre delectându-ne şi câte c'unŭ cântecŭ plăcutŭ, d. e. »Scóla-scóla mĕi Române“, „Latina gintă etc. — Despre lucrurile frumóse de mână credŭ că va fi de ajunsŭ, décă

FOILETONŬ.

(16)

Misterele Veneţiei.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

V.

Măscĭ şi obraze.

Ḑicêndŭ vorbele acestea, podestatulŭ lăsă braţulŭ lui Felice Badoer, şi riḑêndŭ şi mai tare, îi ḑise puindu-se în faţa lui:

— Şi écă cum se face că mie, pretinsulŭ d-tale rivalŭ, îmĭ datorezĭ căsĕtoria d-tale cu Fiica Adriaticei.

Oricâtŭ de grosoiană era cursa, era însĕ înconjurată d'atâtea glume, marea curtenia a unui bărbatŭ aşa de considerabilŭ ca contele Martinengo se făcuse deodată aşa de seducĕtóre, încâtŭ şi alţii mulţĭ ar fi picatŭ într'ênsa. Ér tĕnĕrulŭ Felice Badoer, care era unŭ băiatŭ minunatŭ altfelŭ, era aşa de plinŭ de vanitate încâtŭ trebuia sĕ se moméscă şi elŭ.

Trăsurile lui copilăréscĭ carĭ, la începutulŭ convorbirii, căutaserĕ sĕ ia o gravitate prea greu de păstratŭ multă vreme, se destinserĕ deodată. Fisionomia'i veselă şi bună îşĭ reluă nepăsarea'i obişnuită. Rĕsuflă lungŭ şi ajunse ér ce era, unŭ adevĕratŭ copilŭ. Odată cu calităţile bune, elŭ îşĭ relua iute sumeţia şi seriositatea mândră aristocratică, prea naivă pentru a suferă vreodată.

— Ai făcutŭ asta?! ḑise elŭ podestatului întinḑêndu'i mâna.

— Negreşitŭ! rĕspunse Martinengo.... Insĕ d-ta nu trebue sĕ 'mĭ mulţumescĭ pentru asta. Ţĭ-am spusŭ că eu aveam unŭ singurŭ scopŭ: sĕ esecutŭ ordinele Senatului. Datoria mĭ-a fostŭ singurulŭ mobilŭ.

— Cu tóte acestea totŭ îţĭ sunt datorŭ recunoscinţă nemărginită, şi sĕ credĭ că am sĕ găsescŭ mijloculŭ pentru a'ţĭ arĕta mulţumirea mea! ḑise Felice cu căldură.

Pe urmă luându'şĭ o poză de craiu, în care se vedea tótă îngâmfarea lui, se uită la podestatŭ făcêndŭ cu ochiulŭ şi ḑise:

— Scii că mititica Veneţia este într'adevĕrŭ încântătóre?

— Sciu! ḑise Martinengo lăsândŭ pleopele în josŭ pentru ca sĕ nu i se vadă ochii scăpărându'i.

— M'am inamoratŭ de ea, pre legea mea!

— Ah!...

— Dér credĭ d-ta sĕ mĕ iubéscă ea?

— Cum sĕ nu te iubéscă?! — rĕspunse podestatulŭ reluându'şĭ iute rolulŭ, — cum sĕ nu te iubéscă, pe d-ta, Felice Badoer!

— He! he! ḑise Felice, care încă se cam îndoia de iubirea Veneţiei.

— Póte că nu te iubesce încă cu pasiune, dér şi asta o sĕ viă cu vremea.

— O! de sigurŭ... cu vremea... fiindŭ că, veḑĭ d-ta, Martinengo, eu mĕ pricepŭ sĕ domesticescŭ pe femei. Dér d-ta? ḑise Felice vorbindŭ deodată familiarŭ.

— Oh! câtŭ despre mine... nicĭodată nu m'am gânditŭ... ḑise prefăcutulŭ Martinengo.

— Ai vĕḑutŭ d-ta vre-odată, scumpe amice, vênătórea cu oglinda? ḑise Badoer deschiḑêndu-se totŭ mai multŭ.

— Da, mi se pare.

— Ei bine, femeea este o ciocârliă, scumpulŭ meu podestatŭ, şi sciu cum sĕ-i iau minţile cu bijuterii, cu diamante, cu serbările splendide pe carĭ le rĕnduescŭ.

— Serbărĭ, da, merge, şi când vei voi, îţĭ voiu propune unŭ programŭ, pe care sperŭ c'o sĕ'lŭ primeştĭ orĭ câtŭ de rafinatŭ ar fi! ḑise Martinengo. — Dér şi când nunta?

— Câtŭ de iute, peste optŭ ḑile.

Podestatulŭ se strîmbă.

— Ce felŭ! nu cumva ţi se pare prea târḑiu? ḑise tĕnĕrulŭ patricianŭ.

— Ba tocmai din potrivă... mi se pare prea curêndŭ. O nuntă aşa de grăbită este bună numai pentru ómenii din poporŭ! Ah! aşa credĭ?...

— Negreşitŭ! Şi câte pregătirĭ trebuescŭ făcute! Trebue sĕ se ducă vestea în tótă Italia despre nunta d-tale. Nu'i aşa?

— Ba aşa este! ḑise tĕnĕrulŭ, îngâmfatŭ că tótă Italia are sĕ se ocupe de mititica lui persónă.

— Pentru că te chiamă Felice Badoer.

— Ai dreptate, Felice Badoer mĕ chiamă! ḑise Felice îngânduratŭ.

— Sĕ dămŭ dér nunţii acesteia totŭ lustrulŭ cuvenitŭ. Şi mai cu sémă sĕ începemŭ cu logodna.

In figura copilăréscă a lui Felice se vĕḑu o adevĕrată descurajare când auḑi de logodnă.

— Domnule conte!.... nu credĭ că logodna are sĕ întârḑie căsătoria mea cu fiica Adriaticei? ḑise Badoer.

— Cincĭspreḑece ḑile orĭ trei sĕptĕmânĭ cele multŭ. Dér şi ce felŭ de serbărĭ splendide avemŭ vreme sĕ pre-

voiu ḑice numai atâta, că deşi şcóla nóstră numai în anulŭ acesta s'a înfiinţatŭ totuşi cu totŭ dreptulŭ ne putemŭ mândri ḑicêndŭ că nu ne-au putută întrece scólele maghiare de fetiţe, anume de statŭ şi cea rom. cat. din locŭ, deşi şĭ-au pusŭ tóte puterile ca sĕ ne pótă întrece.

Unŭ ascultătorŭ.

Lista de subscripţiune

deschisă de „Gazeta Transilvaniei" pentru comunele române din Ardélŭ nenorocite prin incendiu şi inundare

Au mai incursŭ:

Prin stăruinţa binevoitóre a d lui L. Bistriţianu, farmacistŭ în Bêrladŭ, pe lista d-sale, dela domnii:

Stroe Belloescu profesorŭ	20	lei n.
I. Popescu profesorŭ	20	„
G. Onişorŭ profesorŭ	5	„
S. M. Haliţa profesorŭ	5	„
I. Catulŭ profesorŭ	5	„
G. Ghibănescu profesorŭ	2	„
V. Sigmirianŭ farm.	2	„
Nic. P. Dancu comerciantŭ	2	„
G. Cerchesŭ comerciantŭ	5	„
B. Marcelŭ comerciantŭ	2	„
I. Pamfilie architectŭ	10	„
Unŭ binevoitorŭ	1	„
Unŭ binevoitorŭ	1	„
Ioanŭ Nicolescu	1	„
Ad. Moldovanŭ inginerŭ	2	„
H. Stoianŭ Nicolae	2	„
Oprea Poenaru comerciantŭ	2	„
Nicolae Pană profesorŭ	5	„
Traianŭ Catulŭ farmacistŭ	2	„
G. Constantinescu R. profesorŭ	5	„
L. Bistriţianu farmacistŭ	21	„
Suma	120	lei n.

Adăugêndŭ la acésta suma din nr. 152 alŭ „Gaz. Trans." 600 fl. 06 cr. şi 1440 lei n.

(Va urma). Totalŭ: 600 fl. 06 cr. şi 1560 lei n.

Le mulţumimŭ generoşilorŭ contribuitorĭ în numele nenorociţilorŭ, dorindŭ ca nobilulŭ lorŭ esemplu sĕ afle imitatorĭ pretutindenea.

Sciri militare.

România. In Unghenĭ a sositŭ în ḑilele acestea unŭ nou transportŭ de cai din Rusia pentru armata română. Peste câteva ḑile urméză restulŭ din cumpĕrările de cai. — O comisiune militară compusă din maiorii Pavlofŭ ca şefŭ, şi Vasiliu şi Culcerŭ ca membri, s'a trimisŭ la Magdeburg ca sĕ supraveghieze fabricarea materialului de rĕsboiu comandatŭ la casa Gouson în sŭmă de 7 milióne francĭ. „Lupta" mai spune că înainte cu câteva ḑile a încheiatŭ ministrulŭ de rĕsboiu unŭ contractŭ cu o casă germană pentru furnisarea a 400.000 chilograme prafŭ pentru infanteriă şi artileriă. — „La France Militaire" din Parisŭ spune, că societatea aero nautică din Francia a admisŭ în calitate de membru de onóre pe d. Negreanu, locotenentŭ de geniu în armata română, unŭ specialistŭ distinsŭ în cestiunile de aerostaţiune militară. D. Negreanu se află acum în Francia pentru completarea studiilorŭ.

Cestiunea bulgară.

Unŭ redactorŭ alŭ ḑiarului „Neue Freie Presse" a avutŭ o întrevedere cu deputatulŭ Stransky, ce a sositŭ la Viena. Acesta declară că prinţulŭ de Coburg va face totŭ posibilulŭ pentru a obţiné consimţimêntulŭ tuturorŭ puterilorŭ la alegerea sa. In casŭ de neisbândă, prinţulŭ ar merge cu tóte acestea în Bulgaria pentru a lua frênele guvernului şi a se grăbi sĕ realiseze cererile Rusiei în ceea ce privesce retragerea regenţei şi a cabinetului, precum şi disolvarea Adunărei. Nu e temere de o intervenire armată a Rusiei.

Ḑiarele asigură că prinţulŭ de Coburg este decisŭ sĕ plece la Sofia pe la începutulŭ lui Augustŭ şi că ministrulŭ Stransky ar fi adresatŭ autorităţilorŭ o cerculară pentru primirea prinţului.

„Times" spune că unŭ croitorŭ din Sofia a şi confecţionatŭ o uniformă de generalŭ bulgarŭ pentru principele de Coburg pe mĕsura trimisă din Viena. „Standard" lasă sĕ se înţelégă că Bulgarii potŭ astfelŭ resolva ei înşuşĭ cestiunea, căcĭ puterile germane n'ar permite Rusiei sĕ interviă.

„Kölnische Zeitung" spune de altă parte că în Petersburg se speră, cumcă în Bulgaria se va instala unŭ guvernatorŭ generalŭ, care ar avé sĕ pregătéscă alegerea unui nou principe, şi se ḑice că pentru acésta e destinatŭ prinţulŭ Jmeritinski, învingĕtorulŭ dela Lovcea. Se adauge că prinţulŭ ar puté deveni chiar candidatŭ rusŭ pentru tronulŭ bulgarŭ.

„Temps" încă anunţă, că guvernulŭ rusŭ va propune puterilorŭ a numi unŭ guvernatorŭ generalŭ pănă ce se va decide alegerea de principe.

Convocare.

Despărţĕmêntulŭ alŭ VIII alŭ „Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ" îşĭ va ţiné adunarea generală în comuna Meteşŭ la 7 Augustŭ (26 Iulie) 1887 a. m.

Subscrisulŭ subcomitetŭ prin acésta are onóre a invita pe toţĭ iubitorii progresului culturalŭ a poporului românŭ, ca câtŭ mai mulţĭ sĕ se înfăţişeze la acésta adunare.

Din şedinţa subcomitetului.

Alba-Iulia, în 24 Iulie 1887.

Ioanŭ Piposŭ, directorŭ. *Rubinŭ Patiţa*, actuariu.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SOFIA, 30 Iulie. — Nacevicĭ a plecatŭ la Viena, ca sĕ visiteze pe prinţulŭ de Coburg.

VIENA, 30 Iulie. — Scirile privitóre la călĕtoria prinţului de Coburg în Bulgaria parŭ a avea de scopŭ sĕ domoléscă spiritele în Bulgaria.

GASTEIN, 30 Iulie. — Maiestatea Sa sosesce aci la 6 Augustŭ n. ca sĕ facă visită împĕratului germanŭ.

PARIS, 30 Iulie. — Generalulŭ Boulanger a trimisŭ la Ferry ca martorĭ pe contele Dillon şi pe generalulŭ Faverot. Decisiunea lui Ferry e încă necunoscută.

LEMBERG, 30 Iulie. — Localitatea de băi Sassow a arsŭ erĭ. Suntŭ de plânsŭ şi jertfe în ómenĭ. Câteva cadavre s'au aflatŭ deja.

„*Ţéra nouă*", revistă sciinţifică, politică economică şi literară, apare în Bucurescĭ sub direcţiunea d-lui dr. Neniţescu. Nr. 2 are urmâtorulŭ sumarŭ: Humanismulŭ şi realismulŭ, gimnasiulŭ clasicŭ şi realŭ, (urmare). Palinodie (traducere din Horaţiu). Pĕrerile lui Resseau despre cultivarea sensurilorŭ, (fine). Dómna Ileana (baladă populară). Din ale lumei, galbenu (Urmare şi fine.) Ceva din credinţele şi obiceiurile poporului nostru. Săbărelulŭ, Fóie verde, Dragoste urzicată (poesii populare). Gheorghilaşŭ (poesii). Documente de limba şi literatura macado-română. Iubita din poveste, poesie. Doine. Bibliografiă. Corespondenţă.

„*Candela*", fóie bisericéscă literară apare în Cernăuţĭ. Nr. 7 are următorulŭ cuprinsŭ: Omiliile sf. Ionŭ Crisostom la epistola către Romanĭ. Personalitatea preotului ortodoxŭ. Predica pentru chemarea femeei creştine. Cronică.

DIVERSE.

Unŭ motivŭ de casare. — Intr'unŭ procesŭ de pressă din Ungaria acusatulŭ a fostŭ achitatŭ. S'a făcutŭ recursŭ contra acestei achitărĭ şi între altele s'a citatŭ dreptŭ motivŭ de casaţiune şi împrejurarea, că juraţii ar fi rîsŭ multŭ. Curtea însĕ a respinsŭ acestŭ punctŭ ca neîntemeiatŭ, căcĭ în darea de sémă asupra desbaterilorŭ nu s'a menţionatŭ nimicŭ despre rîsetele juraţilorŭ în timpulŭ pledoarielorŭ, prin urmare atitudinea juraţilorŭ n'a fostŭ de natură a atinge demnitatea şi seriositatea desbaterilorŭ, chiar décă unele întreruperĭ vorŭ fi provocatŭ la dênşii ilaritate.

Cum se plătescŭ medicii. — O fóiă medicală vienesă scrie: Totulŭ merge, când scii cum sĕ apucĭ lucrurile. D. Dr. Mackenzie din Londra se pricepe de minune, de exemplu. Elŭ merge de douĕ orĭ dela Londra la Berlinŭ şi face unŭ contŭ de 54,000 mărcĭ, — frumósă sumă! Acésta se înţelege numai pentru perderea timpului, căcĭ din Berlinŭ se comunică oficialŭ, că în acea sumă nu se cuprinde onorarulŭ, ci rĕmâne ca prinţulŭ moştenitorŭ germanŭ sĕ-lŭ rĕsplătéscă cum va crede de cuviinţă. Negreşitŭ, că nu toţĭ medicii au sĕ trateze pe unŭ prinţŭ de corónă. Pe cine a căḑutŭ acestŭ norocŭ, n'are nevoiă sĕ fiă modestŭ! Ne aducemŭ aminte de unŭ operatorŭ de *peatră*, căruia după operaţiă şi după ce înaltulŭ sĕu pacientŭ s'a făcutŭ bine i s'a trimesŭ unŭ onorarŭ princiarŭ; elŭ a refusatŭ însĕ pretinḑêndŭ un onorarŭ de trei orĭ mai mare. Mediculŭ şĭ-a motivatŭ pretenţia cu aceste cuvinte clasice: »Operezŭ, în tóte ḑilele pietre, dér nicĭ odată n'am operatŭ încă pe unŭ prinţŭ de Liechten*stein!*« (Stein însemnéză peatră). Se ḑice că acestui modestŭ operatorŭ i' s'a numĕratŭ suma cerută.

Aculŭ şi spada. — In favórea vĕduvei şi copiilor sĕracĭ a decedatului maestru de arme Guilet s'a aranjatŭ în ḑilele trecute la Lyon o mare producţiune publică de asaltŭ şi de scrimă. Cu acestŭ prilegiu veniseră chiar dela Parisŭ mai mulţĭ profesorĭ şi alte celebrităţĭ de scrimă la Lyonŭ şi biletele de întrare erau fórte căutate. Domnişóra Blanche Drigot în etate de 17 anĭ se împărtăşi la acéstă producţiune şi recoltă entusiaste aplause pentru aminenta sa abilitate, prin care birui pe cei mai renumiţĭ luptătorĭ. După terminarea representaţiunei i-se acordă ântâiulŭ premiu. Ea fù învitată la banchetulŭ maestrilorŭ de arme. Şeḑêndŭ la mésă i se presintă o scrisóre, se grăbi s'o citéscă şi apoi căḑù leşinată după scaunŭ. Era o epistolă a mirelui ei, advocatulŭ Mauchet, fórte scurtă, cuprinḑêndŭ următórele cuvinte: „Adio plecŭ astă séră la Parisŭ ca sĕ-mĭ cautŭ o soţiă care sĕ scie a mânui aculŭ atâtŭ de bine ca d-ta spada.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

gătimŭ! Cosma de medicis din Florenţa şi Franciscŭ Sforza din Milan au sĕ móră de gelosiă.

— Ḑĕu! mĕ ispiteştĭ.... ḑise Felice entusiasmatŭ de ideia că ar fi pismuitŭ de cei doi mai considerabilĭ bărbaţĭ din Italia. — O sĕ dămŭ serbărĭ de care lumea are sĕ vorbéscă multă vreme. Dér aşa-i că d-ta o sĕ mĕ ajuţĭ la pregătirea lorŭ?

— Sunt alŭ d-tale.

— Ei bine, ne-amŭ înţelesŭ. Eştĭ unŭ adevĕratŭ prietinŭ, scumpe Martinéngo!

Vedemŭ că Felice Martinengo se făcuse fórte intimŭ.

— Nu cumva te îndoiai de prieteşugulŭ meu? îlŭ întrebà podestatulŭ cu o ironiă pe care tênĕrulŭ, în beţia lui, n'o băgà de sémă.

De aceea se şi grăbì elŭ sĕ rĕspunḑă:

— Nu mĕ îndoiamŭ şi cu deosebire nu mĕ îndoiescŭ nicĭdecum de d-ta, prea scumpe; şi ca probă îţĭ cerŭ concursulŭ. Insĕ pentru serbările acestea ne-ar trebui ceva nou, neaşteptatŭ, ceva care sĕ isbéscă imaginaţiunile nóstre italiene.

— Oh, îţĭ făgăduescŭ ceva cu totulŭ neaşteptatŭ

— Ce?

— Ai sĕ veḑĭ! ai sĕ veḑĭ!

Podestatulŭ şi Felice Badoer mai vorbiră multă vreme ca doi tovarăşĭ bunĭ, făcêndŭ planurĭ peste planurĭ şi când se hotărî în sfârşitŭ Martinengo ca sĕ se retragă, Felice Badoer — care de obiceiu nu se incomoda pentru nimenĭ — conduse pe noulŭ sĕu prietinŭ până josŭ la gondolă unde-i smulse încă odată făgăduiala că au sĕ se întâlnéscă şi a doua ḑi.

Pe când se petreceau acestea în catulŭ ântêiu din palatulŭ Badoer, o altă scenă aprópe la felŭ şi cu acelaşŭ scopŭ se petrecea josŭ.

Sergentulŭ Bartolomeo se oprise în sala gardei cu o parte din suita podestatului, compusă din elementulŭ militarŭ şi din lachei privilegiaţĭ; restulŭ rĕmăsese în gondolele şi luntrele care îi aduseseră la Veneţia.

Sala gardelorŭ exista în cele mai multe palate din Venaţia, unde se vĕdŭ încă numĕróse specimene pe Canalulŭ mare. Acolo steteau soldaţii şi ómenii de servicii pe când stăpânii lorŭ se preumblau orĭ vorbeau în catulŭ ântêiu. In sala de arme era uşa despre apă, uşa de onóre a tuturorŭ palatelorŭ Veneţiei; în vêrfulŭ unei scărĭ de marmură pe care amŭ semnalat'o şi pe care te dai josŭ la Canalulŭ mare. Uşa despre apă era desdestinată numai patricianilorŭ şi suitei lorŭ: era cu desĕvêrşire interḑisŭ slugilorŭ d'a întra în palatŭ orĭ d'a eşi pe uşa acésta; pentru ei era o altă uşe ce da în stradele, carĭ tóte rĕspundeau pe Rialto séu pe Canalulŭ mare, în partea aristocratică a Veneţiei.

Cum întrà în sala gardei palatului Badoer, Bartolomeo se uità sĕ găséscă pe Ricardo. Abia după câteva sec nde îlŭ cunoscù în mijloculŭ unui grupŭ unde gondolierulŭ se îngâmfa ca unŭ curcanŭ. Bartolomeo nu-lŭ putuse cunósce deodată fiindŭ că, deşi pasĕrea era aceeaşĭ, însĕ îşĭ schimbase penele.

Şi écă de ce.

Felice Badoer îşĭ întindea luxulŭ peste totŭ ce-lŭ înconjura şi chiar şi livreaua gondolierului era de unŭ luxŭ nebunŭ. Din nenorocire pentru tênĕrulŭ patricianŭ nu-şĭ putuse aplica luxulŭ şi la gondole, fiindŭ că legile Veneţiei prescriau că gondolele trebue sĕ fiă construite la felŭ şi la felŭ văpsite negru, fără altŭ ornamentŭ decâtŭ fierulŭ de suliţă care garnisea partea dinainte.

Legile acestea au fostŭ în totdéuna aşa de aspru ţinute, încâtŭ au rĕmasŭ în moravurile veneţiane, şi aḑĭ chiar gondolele suntŭ la felŭ cu acele de acum 400 de anĭ.

Neputêndu-şĭ întinde fantasiile luxóse peste gondole, tênĕrulŭ Felice Badoer îşĭ rĕsbunase pe gondolier.

Gondolierii svênturatului patricianŭ erau îmbrăcaţĭ în catifea şi în mătase şi cu vipuscĭ de firŭ de aurŭ. Tênĕrului Badoerŭ îi plăceau culorile cele mai bătăióse şi mai pestriţe. Antiteza îmbrăcămintei era principiulŭ lui. Vĕ puteţĭ dér închipui că în ḑiua când puse mâna pe unŭ gondolierŭ uriaşŭ ca Ricardo, îşĭ muncì multŭ mintea ca sĕ-i găséscă o îmbrăcăminte!... Dér, sciţĭ, o îmbrăcăminte care sĕ revoluţioneze întrégă Veneţia.

Gondolierulŭ Ricardo avù într'adevĕrŭ unŭ succesŭ minunatŭ, succesŭ de curiositate celŭ puţinŭ.

Adevĕrulŭ e că nimicŭ nu era mai plăcutŭ decâtŭ sĕ veḑĭ pe uriaşulŭ acesta îmbrăcatŭ în costumŭ mitologicŭ cu-o jachetă de atlasŭ în colórea rosei, cu o mulţime de panglicĭ verḑĭ, carĭ semĕnau cu o plóie de frunḑe bătute de vêntŭ. Pĕrulŭ lui fiindŭ aspru şi neprimitorŭ de nicĭ unŭ felŭ de pieptĕnătură, tênĕrulŭ Badoer sĕ gândise sĕ lege ca în părţile rĕsăritului unŭ şalŭ de mĕtase stacoziă împrejurulŭ capului gondolierului. Insĕ fiind-că Ricardo era prea sângerosŭ trebuì sĕ renunţe la turbanŭ şi la orĭ ce felŭ de acoperemêntŭ. Badoer, neputêndŭ lega capulŭ gondolierului, îi întemniţase piciórele-i voinice în botforĭ de maroquin roşu aduşĭ din Byzanţŭ de unŭ ofiţerŭ candiotŭ. (Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena
din 26 Iuliu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	101 90
Rentă de hârtiă 5%	87.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 50
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 40
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 40
Bonurĭ rurale transilvane	104 75
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	124 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 50
Renta de hârtiă austriacă	81 40
Renta de arg. austr.	82 60
Renta de aurŭ austr.	112 50
Losurile din 1860	136.75
Acţiunile băncei austro-ungare	889.—
Act. băncei de creditŭ ung.	287.25
Act. băncei de creditŭ austr.	281.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 93
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.70
Londra 10 Livres sterlinge	125.60

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 14 Iulie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91 1/2	92 1/4
Renta rom. amort. (5%)	94 1/2	95—
» convert. (6%)	88—	88 1/2
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	103 1/2	104 1/4
» „ „ (5%)	88 3/4	89 1/4
» » urban (7%)	102—	103—
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	86 1/2	87 1/4
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	15.—	15.50
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.50

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 28 Iuliu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 56	Vênd.	8 60
Argint românesc	»	8.45	»	8 50
Napoleon-d'orĭ	»	9 89	»	9 94
Lire turcescĭ	»	11.30	»	11.36
Imperialĭ	»	10.30	»	10.36
Galbenĭ	»	5 86	»	5.91
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Insciinţare.

Reuniunea femeilorŭ române din Braşovŭ a înfiinţatŭ, după cum sĕ scie, unŭ internatŭ, cu scopŭ de a instrui fetiţele aşeḑate aci în menajulŭ casei, precum şi în diferite lucrurĭ de mână, ce cadŭ în sfera unei bune económe, şi anume se învaţă aci:

a) A pregăti totŭ felulŭ de mâncărĭ;
b) A spăla şi a călca totŭ felulŭ de albiturĭ;
c) A cóse la maşină albiturĭ şi vestminte;
d) A tórce, a ţese pânḑă, postavŭ, covóre şi alte lucrurĭ pentru trebuinţele casei (industria de casă).
e) A cultiva legumĭ;
f) Regulĭ higienice.

In acestŭ internatŭ se primescŭ:

A. Interne.

1. Fără plată fetiţe orfane, sĕrace, care vorŭ fi absolvatŭ 3—4 clase primare, şi vorŭ fi împlinitŭ 14 anĭ. Aceste fetiţe vorŭ provedé tóte serviţiele interne.

2. Cu plată se primescŭ: parte fetiţe de acele care au absolvatŭ clasele primare şi vorŭ sĕ se cualifice numai în lucrurile, care se înstruéză în internatŭ; parte de acele, care pe lângă acéstă cualificare vorŭ sĕ continue învĕţămêntulŭ la vre-una din şcólete din locŭ.

Pentru instrucţiunea în lucrurile de sub a, b, c, d, e, f, precum şi **pentru întréga alimentare** (nutrire) se plătesce anticipativŭ 10 fl. pe lună pentru fiă-care fetiţă.

B. Externe.

Fetiţe de acele din Braşovŭ, care vin în internatŭ numai peste ḑi, plătescŭ pentru instrucţiunea de sub punctele *a)* până la *f)* precum şi pentru mâncarea de prânḑŭ şi de séră (ojină) 6 fl. pe lună.

Părinţii, care voescŭ sĕ-şĭ aşeḑe fiicele lorŭ în acestŭ internatŭ, au sĕ se adreseze la subscrisa presidentă până la 15 Augustŭ st. v.

Agnes Duşoiu m. p. presidentă.
Dr. Nicolau Popŭ m. p. actuarŭ.
3—3

Sz. 228/1887.

Arverési hirdetmény.

Alólirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a brassai kir. biróságnak 1664/85 sz. a kelt végrehajtást rendelő és a kir. járásbiróságnak sz. a. kiküldetést tartalmazó végzése folytán Maximilian János javára Spatariu Alexander és Maria ellen 220 frt. tőke, ennek 1884 év Oktober hó 1 napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 34 frt. 50 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztositási végrehajtás alkalmával biróilag le foglalt és 322 frt. becsült ingóságok u. m. lovak, szarvasmarhák és egy vasalt szekér nyilvanos árverés utján el fognak adatni.

Mely árverésnek az 5144/1887 sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis a Brassói méhkertben alperes lakásán leendő eszközlésére 1887-ik évi Augustus hó 1 napjának délután 3 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. törvény czikk 107 §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak a netalán elsőbbségi igénylők pedig felhivatnak, miszerint jogaikat az emlitett t. cz. 111. és 112. §-a alapján árverezés megkezdéseig érvényesitsék.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-a szerint fizetendő.

Kelt Brassóban, 1887 év Iulius hó 20 napján.

Borsos Zsigmond.
kir. birosági végrehajtó.

Nr. 653 — 1887.
a. f. sc. c. d.

Concursŭ.

Acei descendinţĭ legitimĭ de ai foştilorŭ grăniţerĭ din regimentulŭ alŭ doilea românŭ de graniţă din Ardélŭ Nr. 17., carĭ ar dori sĕ capete din fondulŭ de stipendie din districtulŭ Năsĕudŭ vre unŭ stipendiu orĭ ajutorŭ pro 1887/8 cu începutulŭ dela 1 Septemvre 1887 pentru ca sĕ studieze la vre-o facultate înaltă, la academiă, la preparandiă, la scóla de cadeţĭ etc. orĭ sĕ înveţe ceva măiestriă, se aviséză prin acésta că pentru acestŭ scopŭ au sĕ-şĭ înainteze suplicele la „Comisiunea administrătóre de fondurile scolastice centralĭ din districtulŭ Năsĕudŭ“ până inclusive la 10 Augustŭ 1887.

Fiă-care suplică trebue sĕ fiă provĕḑută cu:

a) adeverinţă despre originea de grăniţerŭ;
b) carte de botezŭ;
c) testimoniu medicalŭ;
d) testimoniu scolasticŭ după cum cere legea pentru a fi primitŭ cineva la respectiva facultate, scólă orĭ măiestriă, ér suplicanţii la meserii trebue sĕ producă şi contracte încheiate cu maiestrii înaintea autorităţii industrialĭ prescrise în lege.
e) testimoniu despre starea materială a părinţilorŭ.

Afară de acestea fiă-care suplicante are sĕ se dechiare în suplică că are orĭ nu are vre-unŭ altŭ stipendiu orĭ ajutorŭ, éră suplicanţii pentru orĭ ce categoriă de scóle, adecă afară de suplicanţii pentru meserii — au sĕ arete şi loculŭ unde doresce a studia.

Stipendiulŭ orĭ ajutorulŭ se póte cere în aceeaşĭ suplică în modŭ eventualŭ şi la o a doua etc. scólă orĭ măestriă. Suplicele ce nu vorŭ întra până la terminulŭ statoritŭ mai susŭ şi nu vorŭ fi ajustate cu tóte documentele şi datele cerute în acestŭ concursŭ — nu se vorŭ considera.

Din şedinţa estraordinară a comisiunei administrătóre de fondurile scolastice centralĭ districtualĭ.

Năsĕudŭ, 8 Iuliu 1887.

Preşedintele: **Ionŭ Ciocanŭ.**
Secretarulŭ: **Ioachimŭ Mureşianu.**

Láttam:
Beszterczén, 1887 VII/19
Br. Bánffy Dezső, főispán kir. biztos. 2—3

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.